

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Χριστολογικές Μαρτυρίες της Παλαιάς Διαθήκης

Ενότητα 3: Η Γέννηση στο κατά Ματθαίον και το
κατά Λουκάν

Σωτήριος Δεσπότης

Θεολογική Σχολή

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΣΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

1

²¹ τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν·

Αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. (1, 21)

Οι Εκ-πλήξεις των Χριστουγέννων

- Ο Ιησούς γεννήθηκε το 6 ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ! Δε γεννήθηκε τα «Χριστούγεννα» - 25 Δεκεμβρίου. Απλώς τότε γιόρταζαν οι Ρωμαίοι τη γέννηση του Ανίκητου Ήλιου. Τα Χριστούγεννα στην Ανατολή γιορτάζονταν 06 Ιανουαρίου - τα Επιφάνια, όταν στην Αλεξάνδρεια γιόρταζαν ΤΑ ΓΕΝ'ΕΘΛΙΑ του Αιώνα.
- Δε γνωρίζουμε εάν ήταν τρεις οι Μάγοι, ούτε την ακριβή χώρα προέλευσης (ήταν φορείς της προφητείας του Βαλαάμ Αρ. 24, 7-17;;;). **Τρία** ήταν τα συμβολικά δώρα: χρυσός, λίβανος, σμύρνα.
- Δεν επισκέφθηκαν τον Ιησού στο σπήλαιο αλλά σε οίκο, ίσως όταν ήταν δύο ετών.
- Ο αστέρας δεν έχει καμία σχέση με τον κομήτη των Καρτ-ποστάλ, ο οποίος ήταν συνήθως σημείο δεινών. Πρόκειται για Σύνοδο Αστέρων και ...
- Υστερόγραφο: Δυστυχώς σύμβολο των Χριστουγέννων είναι ο Σάντα Κλάους της Κόκα-Κόλα (που δεν έχει σχέση με τον Άγιο Βασίλειο και όχι ο Ιησούς, ο οποίος γεννάται στο περιθώριο της Σιών σε ένα στάβλο..

Οι Εκ-πλήξεις των Χριστουγέννων [2]

- Η απογραφή του **Κυρηνίου** ακόμη δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί.
- Σε αντίθεση προς τη Σταύρωση και Ανάσταση του Ι. Χριστού, τα Γενέθλια μαρτυρούν μόνον δύο Ευαγγελιστές, οι οποίοι όμως ειδικά σ' αυτό το παρουσιάζουν στατιστικά τις **μεγαλύτερες διαφωνίες**.
- Το Κοράνι που διασώζει ιουδαιοχριστιανικές παραδόσεις ενώ αναγνωρίζει και περιγράφει με ζωηρά χρώματα την εκ Παρθένου γέννηση, αρνείται κατηγορηματικά **την αλήθεια της Σταύρωσης και της Ανάστασης του Ιησού που συνιστούν τον πυρήνα του Χριστιαν**. Η ίδια η βυζαντινή Εικόνα της Γέννησης παραπέμπει στην εις Άδη Κάθοδον.

Το γενεαλογικό δένδρο του Ιησού

Ιησούς /Jeshua - ο Εμμανουήλ

Το όνομα **Ιησούς**, το οποίο δόθηκε στο Χριστό κατόπιν αποκάλυψης του αγγέλου ήταν, βέβαια, σύνηθες στον Ιουδαϊσμό. Είναι ο εξελληνισμένος τύπος του **Jeshua** (σύντμηση του Yehosua), σχετίζεται με το εβραϊκό όνομα **ys** (σώζειν) και σημαίνει: **Ο Γιαχβέ σώζει. Αυτός σώζει με το αίμα Του τον λαό Του από τις αμαρτίες Του** και όχι από τον ξενικό ζυγό με αίμα –σφαγή των αλλοεθνών όπως ο Ιησούς Ναυή.

Το γενεαλογικό δένδρο του Ματθαίου

- Ο Ματθαίος προλογίζει το Ευαγγέλιό του με το γενεαλογικό δένδρο: *Βίβλος Γενέσεως...* (πρβλ. γενεαλογ. Δέντρο πριν την **Αναγέννηση** διά του Κατακλυσμού 5, 1)
 - Ο Ιησούς είναι ο αναμενόμενος Μεσσίας, ο γιος του **Δαυίδ, ο βλαστός Ιεσσαί** (πρβλ. «Ναζωραίος κληθήσεται» Ησ. 11)
 - Και του **Αβραάμ του Πατέρα των Εθνών**.
 - Παράλληλος Βίος με τον **Μωυσή** (Φαραώ/Ηρώδης, Σφαγή Νηπίων, Καταδίωξη - Εξορία Πρωταγωνιστών, Σινά/Επί του όρους Ομιλία, 10 πληγές/10 θαύματα, Τορά/ελαφρύς ζυγός).
- Από τον Ιωσήφ (Μτ 1,16) το δένδρο φθάνει στον Δαυίδ μέσω **Σολομώντα** (1,6), ο οποίος είτε ονομαστικά είτε περιφραστικά ως υιός Δαβίδ είχε συνδεθεί τα μεσοδιαθηκικά χρόνια άρρηκτα **με τη Σοφία και τη Θαυματουργία**.

Αλλοδαπές - «αμαρτωλές» Γυναίκες στο γενεαλογικό δένδρο του Μτ

- Κατονομάζονται **4 (!)** γυναίκες:
 - *Θάμαρ (1,3)*
 - Μεταμφιέστηκε ως πόρνη.
 - *Ράβ (1,5)*
 - Ήταν εθνική-αλλοδαπή πόρνη.
 - *Ρουθ (1,5)*
 - Ήταν Μωαβίτισσα αλλοδαπή.
 - *ή τοῦ Οὐρίου, Βηρσαβεέ (1,6)*
 - Διέπραξε μοιχεία με τον Δαυίδ που διέταξε και το φόνο του άνδρα της.

Χριστός ως Μετανάστης στο Μτ. και οι Ξένοι

- Ο Ματθαίος τις μνημονεύει για να καταστήσει σαφές ότι η εκλογή του Θεού είναι πράξη χάριτος που αγκαλιάζει **και τα έθνη αλλά και τις γυναίκες**. Σημειωτέον ότι ο Μτ. (τελώνης ο ίδιος) προσθέτει στους τελώνες που ακούνε τον Ιησού + τις **πόρνες** (ο μόνος που μνημονεύει και τη **γυναίκα του Πιλάτου** κατά το Πάθος).
- Ακολούθως περιγράφει την ιεραποδημία στον Ιησού **των Μάγων** (ιερατική κάστα) ως εκπροσώπων των εθνών τα οποία σύμφωνα με το Ησ. 60+ Ψ.71 (72 πρβλ. το ταξίδι της βασίλισσας Σαβά στον Σολομ.) κομίζουν τα δώρα όχι όμως στη Σιών (κέντρο διαπλεκόμενων) αλλά σε οίκο της Βηθλεέμ.
- Ο ίδιος ο Ιησούς γίνεται μετανάστης στην Αίγυπτο μέχρι να πεθάνει ο διάδοχος Ηρώδης (6 μ.Χ.)
- Στο τέλος ακούγεται σε όρος της Γαλιλαίας (!) η Πασχάλια Διακήρυξη: *Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη!*
- Περιορίζει έτσι τον κομπασμό των Ιουδαίων (πρβλ. Εκατόνταρχος + Χαναanaία).

Ο αριθμός 3*14

- Γιατί «γενεές δεκατέσσερεις» στο Δέντρο;
 - ΜΝΗΜΟ-ΤΕΧΝΙΚΗ.
 - Το όνομα του Προφητάνακτα **ΔΑΥΙΔ** έχει άθροισμα το 14 ($d+w+d=4+6+4=14$).
 - Ο ίδιος αριθμός συνδέεται επιπλέον με την ανακυκλούμενη ανά δεκατέσσερεις ημέρες διαδικασία πλήρωσης και έλλειψης της **σελήνης**. Στο τέλος της πρώτης 14άδας ανατέλλει το άστρο του Προφητάνακτα, της δεύτερης ο ζόφος της Βαβυλώνιας Αιχμαλωσίας και της τρίτης γεννάται εκ Παρθένου ο Ιησούς, ο Ήλιος της δικαιοσύνης (= καλοσύνης).
 - Με την έλευση του **Εμμανουήλ** αποδεικνύεται ότι ο Θεός παραμένει **μαζί με τον άνθρωπο** όντας απόλυτα πιστός στις διαθήκες και τις προφητείες Του, ιδίως αυτές στο Ησαΐα 7-11.

Ο ΑΣΤΕΡΑΣ

- Η εμφάνιση του παραδόξου αστέρος κατά την ιεραποδημία των μάγων από την Ανατολή ανακαλεί την προφητεία στο Αρ. 24, 17 (ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ιακωβ καὶ ἀναστήσεται ἄνθρωπος ἐξ Ἰσραηλ καὶ θραύσει τοὺς ἀρχηγοὺς Μωαβ) και όλα τα περιστατικά, τα οποία αναφέρονται στο Αρ. 22-24.
- Η επίδραση, που είχε ασκήσει η συγκεκριμένη προφητεία στον Ισραήλ, αποδεικνύεται εκτός των άλλων από το ότι ο τελευταίος Ιουδαίος επαναστάτης μετονομάστηκε από Bar Kosivas σε Bar Kokhba (‘υιός άστρου’).
- Ίσως ο Μτ. αντιλαμβανόταν τους μάγους ως συνεχιστές της παράδοσης του Βαλαάμ και μακρινούς απογόνους της οικογένειας του Αβραάμ, καθώς, όπως εκείνος με την παρατήρηση των λατρευόμενων από το λαό του αστέρων συνειδητοποίησε την ύπαρξη του αληθινού Θεού και ανταποκρίθηκε στην κλήση Του να πορευθεί στη Χαναάν, έτσι και οι μάγοι ακολουθώντας την ίδια οδό φθάνουν στο θείο βρέφος.

Ο ΑΣΤΕΡΑΣ [2]

- Μεταξύ 1 Απριλίου 7 π.Χ. - 1 Απριλίου 6 π.Χ. υπήρξε πράγματι σύνοδος των πλανητών Δία, Αφροδίτης και Κρόνου στην άκρη του ζωδιακού κύκλου του Ιχθύος. Αυτή η σύνοδος, η οποία είχε συμβεί 854 χρόνια προηγουμένως, και θεωρήθηκε ως το γεγονός της χιλιετηρίδας, είχε εξαιρετική συμβολική σημασία, καθώς ο Δίας θεωρούνταν αστέρας βασιλικός, ο Κρόνος (= Kewan· Αμ. 5, 26) ήταν σύμβολο των Ιουδαίων, ενώ ο αστερισμός του Ιχθύος αντιστοιχούσε γεωγραφικά στις χώρες της εύφορης ημισελήνου, στην περιοχή δηλαδή από τη Βαβυλωνία μέχρι την Παλαιστίνη, και αποτελούσε σημείο των Εσχάτων.
- Ο αστέρας, βέβαια, των μάγων είχε παράδοξες ιδιότητες, καθώς μετά την επίσκεψη στην Ιερουσαλήμ **‘προῆγε’** τους μάγους στο σημείο, όπου βρισκόταν το **Παιδίον Νέον ο Προαιώνων Θεός**, όπως συνέβη στην Έξοδο των Ιουδαίων με τη νεφέλη και τη στήλη (Εξ. 13, 21).

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕ ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑ

- Ο Λουκάς εντάσσει έτσι τα περιστατικά τής γεννήσεως και της δράσης του Ιησού στις **οικουμενικές τους διαστάσεις** και προοπτικές, προσπαθώντας επακριβώς να τα χρονολογήσει (1, 5· 2, 1 κ.ε.: 3, 1 κ.ε.). Ο Ιησούς γεννάται **επί Αυγούστου** (Gajus Iulius Caesar Octavianus (7 π.Χ.-14 μ.Χ.) όταν για πρώτη φορά στην Παγκόσμια Ιστορία απαντά η Παγκοσμιοποίηση (Κοινή Γλώσσα, Διαδίκτυο Επικοινωνίας, Ρωμ. Νομοθεσία).
- Ο Μεσσίας, ο οποίος απογράφεται στους καταλόγους της αυτοκρατορίας ως υπήκοος του **Καίσαρα Αυγούστου**, προβάλλεται ως πυρήνας και συνάμα το αντιλεγόμενο σημείο της Ιστορίας: **ἰδοὺ! Οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον.**
- Η γενεαλογία του ιδρυτή της ανάγεται (όχι μέσω του Σολομώντα αλλά του Νάθαν) μέχρι τον προπάτορα της οικουμένης Αδάμ **και τον ίδιο το Θεό** (και όχι απλώς τον Αβραάμ, όπως στο γενεαλογικό δέντρο του Μτ.).

Gajus Iulius Caesar Octavianus (27 π.Χ.-14 μ.Χ.)

Gajus Iulius Caesar Octavianus (27 π.Χ.-14 μ.Χ.)

Στην αρχαία Μακεδονική πόλη των Στόβων βρέθηκε μαζί με άλλα τμήματα αγαλμάτων ανδρική προτομή, (φωτό του MINA) η οποία ταυτίζεται με αυτή του Αυγούστου και σχετίζεται με τη λατρεία του κατά την πρώιμη αυτοκρατορική εποχή.

Η ΑΠΟΓΡΑΦΗ

- Η πρώτη απογραφή της οικουμένης *ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου* δεν ήταν απλώς ένα δημογραφικό γεγονός, μια καταμέτρηση δηλαδή των κατοίκων της Παλαιστίνης, αλλά μια προκλητική επίδειξη εκ μέρους της ρωμαϊκής αρχής της πλήρους υποτέλειας του εκλεκτού λαού και της αγίας γης του στον Αύγουστο.
- Ο P. Sulpricius Quirinius υπήρξε ο πρώτος ηγεμόνας της Ιουδαίας, όταν αυτή ενσωματώθηκε στη ρωμαϊκή επαρχία της Συρίας, δύο χρόνια μετά το θάνατο του Ηρώδη του Μεγάλου και συνεπώς αρκετά χρόνια μετά τη γέννηση του Ιησού.
- Βρέθηκε επιτύμβια λίθος γνωστή ως Lapis Venetus (λίθος του Venice), Ρωμαίου αξιωματούχου ο οποίος πραγματοποίησε απογραφή στην Απάμεα της Συρίας υπό τις οδηγίες του Κυρηνίου: LA CONS P.S.QVIRINI (L= έτος A= πρώτο CONS =της ανθυπατίας του Κυρηνίου). Χρονολογείται όμως το 10-12 π.Χ.

ΔΙΠΤΥΧΟ ΓΕΝΕΘΛΙΩΝ ΣΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑ

ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΙΩΑΝΝΗ

- Ζαχαρίας (+Ελισάβεθ)
- Πρεσβύτες και ιερέας
- Ναός - Όρος Σιών
- Ευαγγελισμός γεγονός που έχει συμβεί στην Π.Δ. (γέννηση στείρας)
- Απιστία - άλαλος
- Ύμνος: *Ευλογητός ο Θεός ...*

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΕΛΙΣΑΒΕΘ-ΜΑΡΙΑΜ

ΓΕΝΝΗΣΗ Ι. ΧΡΙΣΤΟΥ

- Μαριάμ
- Παρθένος Γυναίκα (14 ετών;)
- Άσημη Ναζαρέτ στην Κάτω Γαλιλαία των εθνών
- Ευαγγελισμός ανήκουστου γεγονός υπό του Γαβριήλ
- Πίστη - Αποδοχή: *Γένοιτο!*
- Ριζοσπαστικός Παιάνας: *Μεγαλύνει η ψυχή μου... Καθείλε δυνάστας από θρόνους*

Οι γονείς του Ιησού

Η οικογένεια και η πατρίδα Του

Οι Μνηστευμένοι

- Η Μαριάμ και ο Ιωσήφ ήταν αρραβωνιασμένοι/μνηστευμένοι.
 - Ο αρραβώνας ήταν κάτι σαν τον πολιτικό γάμο.
 - Ο νυμφίος πλήρωνε την «προίκα».
 - Ο γάμος τελούνταν μετά από ένα χρόνο.
 - Η εγκυμοσύνη της Μαριάμ σήμαινε για τον Ιωσήφ μόνον μοιχεία. Επειδή όμως ο Ιησούς ήταν δίκαιος (= φιλόανθρωπος) θέλει κρυφά να την απολύσει.

Μνηστεία

- Οι δύο Οικογένειες συμφωνούσαν τον αρραβώνα.
- Η αρραβωνιασμένη έμενε συνήθως ένα έτος στο σπίτι των γονέων. Ήταν όμως απόλυτα δεσμευμένη.
- Μετά το Γάμο μετακόμιζε στον οίκο του άντρα της.

Μαριάμ - η νεάνις Παρθένος

- Τα κορίτσια από 12 ετών θεωρούνταν ως ικανά να παντρευτούν.
Μετά και τη νομοθεσία του Αυγούστου (27 π.Χ.-14 μ.Χ.).
- Συνήθως όμως από παντρεύονταν από τα 14.

Γυναίκες - Γυναικόπαιδα

- Οι Γυναίκες:
 - Ασχολούνταν με τις οικιακές εργασίες.
 - Με την άντληση νερού:
 - Σε πηγές που βρίσκονταν κατεξοχήν εκτός του χωριού.
 - Φρόντιζαν και τα ζώα.
- Τα γυναικόπαιδα συνεισέφεραν στην Οικονομία.
 - Πλήρωναν φόρους.

ΤΑ ΑΔΕΛΦΙΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

Ιακώβ (κατά φύσιν Μτ 1,16)-Ηλεί (κατά νόμον Λκ 3,23)

• Ιωσήφ +

_____ ; _____

παρθένος Μαρία

Κλωπίας + Μαρία

Ιάκωβος ο Μέγας

Ιησούς Χριστός

Ιάκωβος

• Ιούδας

Σίμων + Ιωσής

• **Θυγατέρες (;)**

Θυγατέρες (;)

Κατά τη διάρκεια ζωής του Ιησού τα αδέλφια του Ιησού ήταν μάλλον εχθρικά διακείμενα προς τον Ιησού. Μετά την ανάστασή Του ο Ιάκωβος ο Αδελφόθεος έγινε ο Πρώτος στην Εκκλησία των Ιεροσολύμων.

Η Ναζαρέτ στη Γαλιλαία

3

Η Ναζαρέτ στη Γαλιλαία [2]

- Και ο Ιωσήφ και η Μαριάμ κατάγονταν από τη Ναζαρέτ (πρβλ. Λκ 1,26; 2,4)
- Ναζαρέτ:
 - Μικρό και άσημο χωριό.
 - Σήμερα η μεγαλύτερη αραβική πόλη του Ισραήλ.
 - Βρισκόταν στους λόφους της Κάτω Γαλιλαίας.
 - Τα σπίτια ήταν το ένα «δίπλα» στο άλλο.

Η Ναζαρέτ στη Γαλιλαία [3]

- Οι άνθρωποι ζούσαν από τη γεωργία.
- Ο Ιωσήφ ήταν τέκτονας - οικοδόμος.
 - Ίσως βρήκε αργότερα εργασία μαζί με τον Ιησού στην παρακείμενη Σεπφώριδα.
 - Ο Ηρώδης Αντίπας την έκανε πρωτεύουσα.
 - Από τον 3^ο αι. π.Χ. η πόλις ανακατασκευάσθηκε με λαμπρότητα.
 - Οι οικογένειες στα χωριά ήταν εξαρτημένες από τις πόλεις, όπου κατοικούσαν «Έλληνες» αριστοκράτες.

Ναζαρέτ

4

Ναζαρέτ - Ναός του Ευαγγελισμού

5

Ναζαρέτ - Χώρος του Ευαγγελισμού

6

Βηθλεέμ

Beth Lahamu = Οίκος του Θεού/παρετυμ. οίκος του άρτου

- Ματθαίος και Λουκάς:
 - Τόπος Γέννησης του Ιησού = Βηθλεέμ της Ιουδαίας
 - Υπήρχε και Βηθλεέμ **στη Γαλιλαία**:
 - 10 χλμ. μακριά από τη Ναζαρέτ.
 - Βηθλεέμ της Ιουδαίας:
 - 8 χλμ. νοτιοδυτικά της Ιερουσαλήμ
 - Σε υψόμετρο 800 μέτρα
 - » Κοντά βρισκόταν ο τάφος της Ραχήλ (Γέν. 35,19)
 - » Εδώ έμεναν η Ρουθ και ο Βοάζ (Ρουθ 1-4)
 - » Εδώ μεγάλωσε ο έβδομος γιος του Ιεσσαί βοσκός Δαυίδ (Α΄ Βασ. 16)
 - » Πρβλ. Μιχ. 5, 1: *καί σύ Βηθλεεμ οἶκος τοῦ Εφραθα ὀλιγοστός εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ιουδα ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ισραηλ καί αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ’ ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος*

Ο Βασιλιάς Ηρώδης

– Ηρώδης ο Μέγας

- Βασιλιάς 37 – 4 π.Χ..
- Το βασίλειό του έφθασε να καλύπτει σε έκταση αυτό του Δαβίδ.

– Ο Μέγας: ...

- Ένεκα της πολιτικής του ευφυΐας,
 - η οποία έδωσε αίγλη και στο έθνος και στον ίδιο.
- των κτηρίων (και ιδίως του Ναού) και πόλεων που έκτισε.

Το βασίλειο του Ηρώδη

7

Ηρώδης, ο βασιλιάς του Ιούδα

- Με απόφαση της Ρωμαϊκής Συγκλήτου έλαβε τον τίτλο του **βασιλέα της Ιουδαίας** το φθινόπωρο του 40 π.Χ. σε ηλικία μόλις 23 χρόνων (Πόλ. 1, 282-284· Αρχ. 14, 382).
- Ο τίτλος *Rex socius et amicus populi romani*, ο οποίος του απονεμήθηκε, υποδήλωνε έναν ηγεμόνα ισόβιο και κληρονομικό κάποιου εκτεταμένου κρατιδίου.
- Έκτισε νέες πόλεις (ανακατασκευάστηκε η Σαμάρεια/Σεβάστεια, ιδρύθηκε η Καισάρεια/Στράτωνος Πύργου), φρούρια (Αντωνία στην Ιερουσαλήμ, Μαχαιρούντα και Μασάδα στη Νεκρά Θάλασσα, Ηρώδειο) και μνημεία (Καισαρεία) ακόμη και σε πόλεις εκτός Παλαιστίνης. Βλ. κατωτέρω.

Ηρώδης, ο βασιλιάς του Ιούδα [2]

- * Είναι αληθές ότι κατά τη μακρόχρονη βασιλεία του στη χώρα αποκαταστάθηκε η **ειρήνη** και η ασφάλεια, αυξήθηκε η εμπορική κίνηση και εξυψώθηκε το γόητρο των Ιουδαίων. Ανακατέλαβε όλη την Παλαιστίνη, όντας εξαιρετικά επιδέξιος στο να ανατρέπει εις βάρος του καταστάσεις.
- * Ιδίως μέσω της ίδρυσης της παραθαλάσσιας **Καισάρειας**, η Ιουδαία απέκτησε έναν από τους μεγαλύτερους λιμένες της Μεσογείου και συγχρόνως τη δυνατότητα επικοινωνίας και ανταλλαγής ποικίλων αγαθών με τα άλλα κέντρα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

Ο ΛΑΜΠΡΟΤΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΚΤΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΛΕΟΝ ΓΝΩΣΤΟ ΤΥΡΑΝΝΟ

Με την ανακατασκευή του **περίλαμπρου Ναού**, ο οποίος αποπερατώθηκε λίγα χρόνια προτού καταστραφεί από τους Ρωμαίους (20 π.Χ. – 62 μ.Χ.), δεν πρόσφερε μόνον εργασία σε **18.000 ανέργους + 1000 ιερείς** που αντικαθιστούσαν αμέσως τους λίθους ώστε να μην σταματήσει η Λειτουργία του Αρχ. 20, 219), αλλά επεχείρησε να δημιουργήσει και έναν πόλο έλξης - ιεραποδημίας των εθνών και παράλληλα να προσδώσει ένα θεολογικό έρεισμα στη βασιλεία του. Ο ίδιος ο Ηρώδης σε μια ομιλία του εξ αφορμής της αρχής των εργασιών του Ναού παρουσιάζεται από τον Ιώσηπο (Αρχ. 15, 387) να ισχυρίζεται ότι *ἄρχει βουλήσει Θεοῦ*. Το κίνημα των **Ηρωδιανών** φαίνεται ότι όντως τον αναγνώριζε ως Μεσσία. Ο Ναός ήταν ταυτόχρονα Τράπεζα και η μόνη πηγή πλουτισμού για τους Ιεροσολυμίτες που ζούσαν από τον θρησκευτικό Τουρισμό.

Ηρώδης ο Ιδουμαίος

- Ο Ηρώδης δεν είχε, όμως, **βασιλική γενεαλογία**. Δεν ήταν Ιουδαίος, γι' αυτό και προσπάθησε να νομιμοποιήσει τον τίτλο του βασιλιά του Ισραήλ νυμφευόμενος την Ασμοναία Μαριάμμη, εγγονή του Υρκανού του Β'.
- Δεν ήταν, όμως, και ουσιαστικά νομιμοποιημένος, αφού κυβερνούσε με μέσα δεσποτικά/τυραννικά, τα οποία ήταν αντίθετα προς το Νόμο και την ηθική του Μωυσή.

Ηρώδης ο Ιδουμαίος [2]

- Ο Ηρώδης δεν ήταν Ισραηλίτης:
 - Ήταν απόγονος των Εδωμιτών.
 - Ιωάννης Α΄ Υρκανός (135-104 π.Χ.)- ο Ασμοναίος τους ανάγκασε να δεχθούν περιτομή.
 - Ο πατέρας του ήταν Ιδουμαίος και η μητέρα του από τη Ναβαταία.
 - Εξολόθρευσε τους Ασμοναίους (= Μακκαβαίους) για να εδραιώσει τη βασιλεία του.
 - Νυμφεύθηκε την Μαριάμμη, πανέμορφη εγγονή του εξόριστου Αρχιερέα Υρκανού Β΄ που αργότερα δολοφόνησε.
 - Είχε ιδιαίτερους δεσμούς με τους Ρωμαίους και τους Έλληνες αφού χρημάτισε και χορηγός των Ολυμπιακών Αγώνων.

Ο Ηρώδης και οι γυναίκες του

- Είχε 10 γυναίκες:
 - *Δορίς*
 - Γιος: Αντίπατρος (δολοφονήθηκαν από τον πατέρα του λίγο πριν εκείνος πεθάνει)
 - *Μαριάμνη Α'* (δολοφονήθηκε το 29 π.Χ. από τον άνδρα της, όπως και η Αλεξάνδρα, η μητέρα της και όλοι οι Ασμοναίοι)
 - Γιοι: Αλέξανδρος και Αριστόβουλος (δολοφονήθηκαν από τον πατέρα τους το 7 π.Χ. ως συνωμότες μετά από ζηλοφθονία τού Αντίπατρου)
 - *Μαριάμνη Β'*
 - Γιος: Ηρώδης Φίλιππος (Μτ 14,3; Μκ 6,17; Λκ 3,17)
 - *Μαλθακή*
 - Γιοι: Αρχέλαος «Ηρώδης ο Εθνάρχης» -εξέπεσε το 6 μ.Χ. (Μτ 2,22)
 - Ηρώδης Αντίπας «Ο τετράρχης»- εξέπεσε το 39 μ.Χ.. (Μτ 14,1 κε.; Μκ 6,14 κε.; Λκ 3,1.19)
 - *Κλεοπάτρα*
 - Γιος: Φίλιππος (Λκ 3,1, Μτ 14,3)

Ηρώδης και Δολοφονίες

- Βασίλεψε 33 χρόνια: 37 π.Χ. – 4 π.Χ.
- Εκτός των ανωτέρω δολοφόνησε:
 - Υρκανό.
 - Τον Αριστόβουλο Γ' :
 - Αρχιερέα και Αδελφό της γυναίκας του Μαριάμνης
 - Τον έπνιξε στην Ιεριχώ το 35 π.Χ..
 - Το θείο του Ιώσηπο.
 - Πριν το θάνατό του δολοφόνησε όλους τους Ιουδαίους ευγενείς για να κλάψει το πλήθος στην κηδεία του.

Η Σφαγή των Νηπίων της Βηθλεέμ

- Δε μαρτυρείται από άλλη εξωβιβλική πηγή. Είναι παράλληλη της σφαγής του Φαραώ.
- Είναι όμως συμβατή με το χαρακτήρα αλλά και το βίο και πολιτεία του Ηρώδη, όπως διαφαίνεται από τα ανωτέρω.
 - Σε σύγκριση με τους άλλους φόνους, το συγκεκριμένο γεγονός ήταν μάλλον ασήμαντο.
 - Φυσικά δεν εσφάγησαν 14.0000 νήπια (που είναι συμβολικός αριθμός) αφού σε ένα χωριό ολίγων κατοίκων ελάχιστα ήταν τα βρέφη κάτω των δύο ετών.

Τα κτίσματα του Ηρώδη

Καισάρεια

- Το μεγαλύτερο τεχνητό λιμάνι της Μεσογείου για να έχει πρόσβαση ο Ισραήλ στη Μεσόγειο και η Οικουμένη στον Ισραήλ:
 - 36 μ βάθος.
 - Μεγάλοι Κυματοθραύστες βυθίσθηκαν στο νερό
 - Η Καισάρεια κτίσθηκε σε έκταση 660 στρέμματα με...
 - Αποθήκες
 - Υδραγωγεία
 - Ιππόδρομος
 - Θέατρο
 - Αμφιθέατρο

Καισάρεια [2]

8

Το Υδραγωγείο της Καισάρειας

9

Ιππόδρομος της Καισάρειας (προς βορρά)

10

Το Θέατρο της Καισάρειας

11

Το οχυρό Ηρωδείο

Ηρώδειον

- όπου ετάφη ο Ηρώδης

12

13

Ηρώδειο - ο λόφος

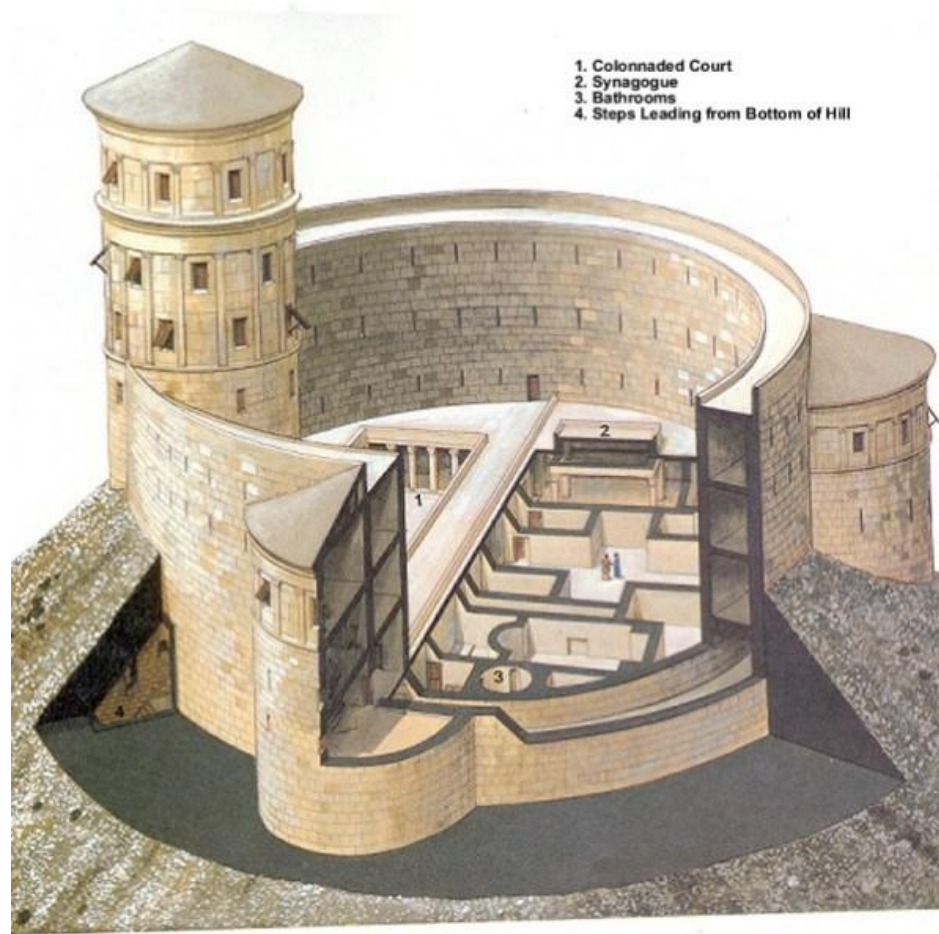
Στους πρόποδες το Μαυσωλείο του Ηρώδη

14

Ηρώδειο 11 χλμ. νότια της Ιερουσαλήμ σε τεχνητό λόφο με δύο τείχη

15

Ηρώδειο - τα αρχαιολογικά υπολείμματα

16

Μαχαιρούντα

17

Μαχαιρούντα [2]

18

Μασάντα στη Νεκρά Θάλασσα

19

20

Μασάντα

- Masada liegt am Toten Meer.
 - *Es ist eine Bergkuppe mit abfallenden Felswänden.*
 - *Herodes baute hier einen riesigen befestigten Palast.*
 - *Er war umgeben von ...*
 - einer 6 m hohen Mauer,
 - die 3,5 m breit war und
 - mit 38 Türmen – jeweils 21 m hoch- bestückt war.
 - *73 n.Chr. eroberte der syrische Legat Flavius Silva diese Festung.*

Η Κληρονομιά του Ηρώδη

Η Διανομή του Βασιλείου στα Παιδιά του

Η Κληρονομιά του Ηρώδη

- Ο Ηρώδης απεβίωσε το Μάιο 4 π.Χ. στην Ιεριχώ και θάφτηκε με τιμές, κηδεύθηκε στο Ηρώδειο.
- Η Διανομή του Βασιλείου στα Παιδιά του:
 - Ο Αρχέλαος την Ιουδαία και Σαμάρια.
 - Ο Ηρώδης τη Γαλιλαία και την Περαιά.
 - Ο Φίλιππος το β.ανατολικό τμήμα του βασιλείου (Γαυλανίτις, Βαθανέα, Τραχωνίτις, Αυρανίτις).

Η Κληρονομιά του Ηρώδη [2]

21

Βιβλιογραφία

- Σ. Δεσπότη, Ο Ιησούς ως Χριστός και η Πολιτική Εξουσία, Αθήνα: Σταμούλης 2006.

Τέλος

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση διαθέσιμη εδώ <http://eclass.uoa.gr/courses/SOCTHEOL138/>

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Σωτήριος Δεσπότης 2015. Σωτήριος Δεσπότης. «Χριστολογικές Μαρτυρίες της Παλαιάς Διαθήκης. Ενότητα 3: Η Γέννηση στο κατά Ματθαίον και το κατά Λουκάν». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/SOCTHEOL3/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (1/5)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Εικόνα 1: Meister des Book of Lindisfarne. Public domain.

https://en.wikipedia.org/wiki/File:Meister_des_Book_of_Lindisfarne_001.jpg

Εικόνα 2: Μια καλά διατηρημένη μαρμάρινη κεφαλή του Οκταβιανού Αυγούστου, μέρος ενός γλυπτού από την πρώιμη ρωμαϊκή περίοδο. Copyrighted.

<http://macedoniaonline.eu/images/stobihead.jpg>

Εικόνα 3: Χάρτης της Ναζαρέτ στη Γαλιλαία. Copyrighted.

http://s3.amazonaws.com/hlp-section-images/555_NazarethMap.jpg

Εικόνα 4: Ναζαρέτ. Copyrighted. http://gianlucacolucci.org/wp-content/uploads/2014/08/pic_WILNT_Nazareth_BlickaufN.jpg

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (2/5)

Εικόνα 5: Ο Ναός του Ευαγγελισμού στη Ναζαρέτ. Copyrighted.

http://ic.pics.livejournal.com/anamorfis/27392157/57936/57936_original.jpg

Εικόνα 6: Ο χώρος του Ευαγγελισμού στη Ναζαρέτ. Copyrighted.

<http://www.donatocalabrese.it/jesus/holyland/nazaret/grotto.jpeg>

Εικόνα 7: Χάρτης με το βασίλειο του Ηρώδη. Copyrighted.

http://www.amzi.org/assets/images/8_Palaeestina_Jesus0202.jpg

Εικόνα 8: Καισάρεια. Copyrighted.

<http://photos1.blogger.com/blogger/2462/841/1600/MFAJ05wm0.0.jpg>

Εικόνα 9: Το υδραγωγείο της Καισάρειας. Copyrighted.

<http://www.holylandphotos.org>

Εικόνα 10: Ο ιππόδρομος της Καισάρειας. Copyrighted.

<http://holylandphotos.org/browse.asp?s=1,2,6,16,288,289&img=ICSPCMHP03>

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (3/5)

Εικόνα 11: Το Θέατρο της Καισάρειας. Copyrighted.

<http://holylandphotos.org/browse.asp?s=1,2,6,16,288,291&img=ICSPCM58>

Εικόνα 12: Ο τάφος του Ηρώδη. Copyrighted. [http://4.bp.blogspot.com/-](http://4.bp.blogspot.com/-7Oo3XUkoGfA/TlviNJ_6FHI/AAAAAAAAABR8/SXXcf5hTwR8/s400/herodion2a.jpg)

[7Oo3XUkoGfA/TlviNJ_6FHI/AAAAAAAAABR8/SXXcf5hTwR8/s400/herodion2a.jpg](http://4.bp.blogspot.com/-7Oo3XUkoGfA/TlviNJ_6FHI/AAAAAAAAABR8/SXXcf5hTwR8/s400/herodion2a.jpg)

Εικόνα 13: Map of Herodium. Copyrighted.

<http://www.bibleinthenews.com/Editor/Images/image?path=old%2F20070509herodionmap.jpg>

Εικόνα 14: Ηρώδειο - ο λόφος. Στους πρόποδες το Μαυσωλείο του Ηρώδη.

Copyrighted. <https://holylandphotos.files.wordpress.com/2013/12/ichjhr08.jpg>

Εικόνα 15: Σχέδιο της δομής του Ηρώδειου. Copyrighted.

<http://www.mycrandall.ca/courses/ntintro/images/HerodRecon.jpg>

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (4/5)

Εικόνα 16: Ηρώδειο - είσοδος. Copyrighted.

<http://cfile230.uf.daum.net/image/221CE1455376C6C31223F8>

Εικόνα 17: Χάρτης με την τοποθεσία της Μαχαιρούντας. Copyrighted.

http://s3.amazonaws.com/hlp-section-images/217_MachaerusMap03124.jpg

Εικόνα 18: Μαχαιρούντα - Ανάκτορο/Κάστρο. Copyrighted. <http://www.catholic-convert.com/wp-content/uploads/Machaerus-HolyLandPhotosorg1.jpg>

Εικόνα 19: Χάρτης με την τοποθεσία της Μασάντα. Copyrighted.

<http://www.crystalinks.com/MasadaMap.jpg>

Εικόνα 20: Masada: the Roman siege ramp. Copyrighted.

http://www.gliscritti.it/gallery3/var/albums/album_001/Giudea/masada03.jpg?m=1302626763

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (5/5)

Εικόνα 21: Χάρτης. Copyrighted.

http://www.amzi.org/assets/images/8_Palaeestina_Jesus0202.jpg

